

ภาคผนวก ก

อายุษัฒ์กรอาน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

หน้า	ศุเราะฮ์	อายะฮ์อัลกุรอาน
5	البقرة: الآية 158	﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ.....﴾
24	النور: الآية 11, 26	﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ.....﴾
39/52/63/78/102	النساء : الآية 48	﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ.....﴾
100	النساء : الآية 10	﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ آلَيْتَمَىٰ ظُلْمًا.....﴾
8	الأحزاب: الآية 33	﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ.....﴾
42	الحجر: الآية 9	﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ.....﴾
81/70/41/56	النساء : الآية 149	﴿إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ.....﴾
40/54/69	النساء : الآية 117	﴿إِنْ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا إِنْتًا.....﴾
2	النحل : الآية 44	﴿بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ.....﴾
43	النساء: الآية 13	﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِغِ اللَّهُ وَرَسُولَهُ.....﴾
20	التوبة : الآية 40	﴿ثَانِيكَ أَتَيْنَ إِذْ هُمَا فِي.....﴾

หน้า	สุเราะฮ์	อายะฮ์อัลกุรอาน
29	يوسف : الآية 110	﴿ حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا ﴾
40/54/66/79	النساء : الآية 103	﴿ فَإِذَا فَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ فِيمَا ﴾
40/54/67/80	النساء : الآية 123	﴿ لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ ﴾
39/53/63/78	النساء : الآية 79	﴿ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ﴾
39/53/60/77	النساء : الآية 101	﴿ وَإِذَا صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ ﴾
4	الأحزاب : الآية 34	﴿ وَأَذْكُرَنَّ مَا بُدِّلَ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ ﴾
34	آل عمران : الآية 121-125	﴿ وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقْلَعِدَ الْقِتَالِ ﴾
37/50/68/80/96	النساء : الآية 4	﴿ وَءَاتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً ﴾
37/50/58/76/99	النساء : الآية 6	﴿ وَابْتَلُوا الْيَتِيمَ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا ﴾
38/51/62/77/101	النساء : الآية 36	﴿ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ﴾
52/59/76/102	النساء : الآية 43	﴿ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرَضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ ﴾
29/37/50/65	النساء : الآية 3	﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ ﴾

หน้า	สุเราะฮ	อายะฮ์อัลกุรอาน
41/55/64/78/98	النساء : الآية 128	﴿وَإِنَّ أُمَّرَأَةً خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا.....﴾
44	النساء: الآية 35	﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا.....﴾
33	آل عمران: بعض من آية 200	﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ.....﴾
36	النساء : الآية 92 – 93	﴿وَمَا كَانَتْ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً.....﴾
44	النساء: الآية 74	﴿وَمَنْ يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.....﴾
7	البقرة: الآية 228	﴿وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ.....﴾
28	المؤمنون: الآية 60	﴿وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ.....﴾
35	النساء: الآية 104	﴿وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ.....﴾
46	الفرقان: الآية 33	﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا.....﴾
40/54/69/80/105	النساء : الآية 127	﴿وَسْتَغْفِرُونَكَ فِي النَّسَاءِ.....﴾
30	النساء : الآية 19	﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ.....﴾
7	المائدة : الآية 90	﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ.....﴾

หน้า	สุเราะฮ์	อายะฮ์อัลกุรอาน
35	النساء: الآية 136-139	﴿يَتَّخِذُ الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ.....﴾
34	النساء: بعض من آية 1	﴿يَتَّخِذُ النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجَعَلَكُمْ.....﴾
7	الأحزاب: الآية 32	﴿يُنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ.....﴾
28	إبراهيم: الآية 48	﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ.....﴾
1	آل عمران: الآية 7	﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ ءَايَاتٌ مُحْكَمَاتٌ.....﴾

ภาคผนวก ข

อัลหะดีษ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ข

หน้า	หะดีษ
5	((أَرَأَيْتَ قَوْلَ اللَّهِ: {إِنَّ الصِّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ.....})) (أخرجه ابن حبان، 1406 : 3840)
24	((أَنْ جِبْرِيلَ جَاءَ بِصُورَتِهَا.....)) (أخرجه اسحاق، 1412 : 1237)
98	((إِنَّ الرِّضَاعَةَ تُحَرِّمُ مَا يَحْرُمُ)) (أخرجه البخاري، 1422: 2646)
23	((أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟.....)) (أخرجه البخاري، 1422 : 3662 ومسلم، ت.د : 2384)
101	((أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقَالَ:.....)) (أخرجه مسلم، ت.د. : 151)
96	((جَاءَتْ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَتْ.....)) (أخرجه البخاري، 1414 : 3840)
103	((جَاءَ رَجُلٌ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، فَقَالَ.....)) (أخرجه البخاري، 1422 : 833)
23	((فَضُلُّ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ،.....)) (أخرجه البخاري، 1422 : 3770 ومسلم، ت.د : 2446)

หน้า	หะดีษ
23	((فِي الَّذِي لَمْ يُرْتَعِ مِنْهَا.....)) (أخرجه البخارى، 1422 : 5077)
100	((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَكَافِلُ.....)) (أخرجه البخارى، ت. د. : 21754)
8	((كَانَتْ عَائِشَةُ، أَفْقَهُ النَّاسِ.....)) (أخرجه الحاكم، 1411 : 6748)
99	((كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.....)) (أخرجه البخارى، 1422 : 2751)
3/25/95	((لَوْ جُمِعَ عِلْمُ نِسَاءِ هَذِهِ الْأُمَّةِ.....)) (أخرجه الطبرانى، 1415 : 299)
10	((لَقَدْ أُنزِلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.....)) (أخرجه البخاري، 1432 : 4993)
22	((لَمْ أَعْقِلْ أَبَوَيَّ قَطُّ.....)) (أخرجه البخارى، 1422 : 6079)
27	((لَقَدْ رَأَيْتُ مَشِيخَةً.....)) (أخرجه الدارمي، 1412 : 2901)

หน้า	หะดีษ
3/9/104	<p>((مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ.....)) (أخرجه الترمذی، 1395 : 3883)</p>
27/95	<p>((مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَعْلَمَ بِكِتَابِ اللَّهِ.....)) (أخرجه ابن أبي شيبة، 1420 : 395)</p>
20	<p>((وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا.....)) (أخرجه البخاری، 1422 : 3654 ومسلم، ت.د. : 2382)</p>
31	<p>((وَمَا نَزَلَتْ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَالنِّسَاءِ.....)) (أخرجه البخاري، 1432 : 4993)</p>
21	<p>((يَا رَسُولَ اللَّهِ، كُلُّ صَوَاحِبِي لَهَا كُنْيَةٌ غَيْرِي.....)) (أخرجه ابوداود، ت.د. : 4970)</p>
25	<p>((يَا عَائِشَ، هَذَا جِبْرِيلُ يُقْرَأُكَ السَّلَامَ)) (أخرجه البخاري، 1422 : 3768)</p>

ภาคผนวก ค
นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

นิพนธ์ต้นฉบับ

ศึกษาวิเคราะห์การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์

รุสนานี คอเลาะ⁴⁴ ดร.อิทยา สติคะ⁴⁵

บทคัดย่อ

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ชีวิตประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยสังเขป ความเป็นมาของสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ และวิเคราะห์การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรองวิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักการอุศูลุดดีฟตีร์ อุลุมอัลหะดีษ และหลักการตรึงหุของอิมามชาฟีอี

ผลการวิจัย พบว่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์เป็นสตรีท่านหนึ่งที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการอธิบายอายะฮ์ และเป็นที่ยอมรับกันในบรรดาสะหะบะฮ์ สุเราะฮ์อันนิสาฮ์เป็นสุเราะฮ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงซึ่งล้วนแล้วมีความสำคัญและมีประโยชน์ต้องปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน วิธีการที่ท่านหญิงอาอิชะฮ์ใช้ในการอธิบายอายะฮ์คือ 1) วิธีการอธิบายโดยการอิจญ์ติฮาด 2) วิธีการอธิบายจากรายงานของท่านนบี ﷺ 3) วิธีการอธิบายแบบอาดีฟีฮ์ 4) วิธีการอธิบายแบบบาศฟีฮ์ 5) วิธีการอธิบายแบบนัคลีฮ์ ในแต่ละวิธีการอธิบายอายะฮ์ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ได้ใช้รูปแบบสำนวนที่ต่างกัน คือ 1) สำนวนอิคมะฮ์ 2) สำนวนเมาอิเศาะฮ์ 3) สำนวน กุวะฮ์ฮะฮ์ และในแต่ละอายะฮ์ที่กล่าวในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ มีบทเรียนในลักษณะทางตรง และในลักษณะทางอ้อม.

⁴⁴ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

⁴⁵ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

Manuscript

Analytical Study of the Qur'anic Commentary by Sayyidah Ā'ishah رضي الله عنها in the
Sūrat al-Nisā'

Rusnanee Doloh⁴⁶ Ilyas Sideh⁴⁷

ABSTRACT

The objective of this research is to study The autobiography of Sayyidah Ā'ishah رضي الله عنها, the background of Sūrat al-Nisā', and analyze Qur'anic Commentary by Ā'ishah رضي الله عنها. The data used in the study are collected from primary and secondary sources. The analysis of the data uses Usūl Tafsīr, Ulūm al-Hadīs and Imam shafie's Tarjīh methods.

The research found that Sayyidah Ā'ishah was a woman who knew Qur'anic Commentary very well and hence recognized by the companions. Surat al-Nisā is related to women and is important and useful for practical use in daily life. The ways that Ā'ishah used in explaining the Qur'anic verses are; 1) Commentary by Ijtihad 2) Clarification from Prophet Muhammad's Traditions, 3) Commentary method of *Ātifee*, 4) Method of clarification of *Wasfi*, 5) Commentary method of *Naklee*. In each method commentary, Sayyidah Ā'ishah رضي الله عنها had used a similar phrase, namely 1) Hikmah phrase, 2) Mauesoh phrase, and 3) Kudwah Hasanah phrase. And every Ayat mentioned in Sūrat al-Nisā' has direct and indirect lessons.

⁴⁶ Graduate Master of Arts in Islamic Studies, Prince of Songkla University.

⁴⁷ Advisors in Islamic Studies, Prince of Songkla University.

1. บทนำ

อายะฮ์อัลกุรอานที่ถูกประทานลงมาแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ มีหลายรูปแบบด้วยกัน มีทั้งอายะฮ์อัลกุรอานที่มีความหมายชัดเจนเข้าใจง่ายหรือเรียกว่าอายะฮ์ซอฮีเราะฮ์และมีอายะฮ์อัลกุรอานที่มีข้อความกำกวมหรือเรียกว่าอายะฮ์บาฎีนะฮ์ โดยเป็นอายะฮ์ที่ไม่สามารถแปลไปตามความหมายตามตัวอักษรของอายะฮ์อัลกุรอานได้

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่าแท้จริงในอัลกุรอานมีทั้งอายะฮ์ที่มีความหมายชัดเจน กล่าวคือไม่มีความหมายเป็นนัย และมีทั้งอายะฮ์ที่มีความหมายเป็นนัย (Ibn Kathīr, 1420 : 2/6) ทั้งสองความหมายหรือลักษณะของอายะฮ์จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เพราะทั้งสองเป็นบทบัญญัติของอิสลาม ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ทำการอธิบายอายะฮ์อัลกุรอานไว้อย่างชัดเจนนับตั้งแต่เริ่มประทานวะฮยูจนถึงวะฮยูสุดท้ายในช่วงเวลา 23 ปี (al-Zarqāniy, n.d.: 1/51)

บรรดาเศาะหาบะฮ์ มีความรู้ความเข้าใจในการอธิบายอายะฮ์อัลกุรอาน โดยบางท่านมีความเชี่ยวชาญด้านการตะอวีลหรือการตีความอายะฮ์ เช่น अबดุลลอฮ์ بْنُ عَبَّاسٍ (al-Zarkashiy, n.d. : 2/172) และบางท่านมีความเชี่ยวชาญในการอธิบายอายะฮ์และเรื่องสาเหตุของการประทาน โดยเฉพาะเศาะหาบะฮ์รุ่นอาวุโส เช่น อนุบักร์ อัศศิดดีคฺ อุมร์ อิบน์ อัลค็อฏฏอบ อะลียฺ อิบน์ อับฏอลิบ अबดุลลอฮ์ بْنُ عَبَّاسٍ อับดุลลอฮ์ بْنُ عَبَّاسٍ อับดุลลอฮ์ بْنُ عَبَّاسٍ และท่านอื่นๆ (al-Suyūtiy, 1394 : 1/127) ดังนั้น เมื่ออายะฮ์อัลกุรอานที่ไม่สามารถเข้าใจตามตัวบทหรือแปลตามความหมายได้ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการอธิบายอายะฮ์ โดยยึดหลักความสำคัญของลำดับคือ เริ่มแรกจากการอธิบายของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เศาะหาบะฮ์ และเศาะหาบียะฮ์⁴⁸ ตาบิอิน⁴⁹ ตาบิอุตาบิอิน และอัคบาอฺ ตาบิอุตาบิอิน⁵⁰ สตรีท่านหนึ่งที่เชี่ยวชาญในการอธิบายอายะฮ์ คือ ท่านหญิงอาอิชะฮ์

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ เป็นผู้ที่ได้รับความรู้จากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ มากที่สุดเพราะท่านมีฐานะเป็นภรรยาของท่านทำให้ท่านหญิงมีโอกาสเรียนรู้ถามและรับฟังคำตอบโดยตรงจากท่านเมื่อมีเศาะหาบะฮ์มาถามเกี่ยวกับการอธิบายอายะฮ์ การเรียนรู้และการรับความรู้ของท่านหญิงในลักษณะดำรงอยู่นี้จนถึงวาระที่ท่านนบิเสียชีวิตขณะนั้นนางจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความรู้มาก อาจมีความรู้เหนือกว่าเศาะหาบะฮ์อีกหลายท่าน

⁴⁸ เศาะหาบะฮ์และเศาะหาบียะฮ์ คือ ผู้ที่พบเห็นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในช่วงเวลาที่ท่านมีชีวิตอยู่ โดยเข้ารับอิสลามและเสียชีวิตในสภาพที่เป็นอิสลาม (al-Asqalāniy, 1415 : 1/8)

⁴⁹ ตาบิอิน คือ ผู้ที่พบเห็นเศาะหาบะฮ์ โดยเข้ารับอิสลามและเสียชีวิตในสภาพที่เป็นอิสลาม (al-Tahān, 1425 : 1/247)

⁵⁰ ตาบิอุตาบิอิน และอัคบาอฺ ตาบิอุตาบิอิน คือ กลุ่มคนที่เรียกกันหลังจากตาบิอิน เข้ารับอิสลามและเสียชีวิตในสภาพที่เป็นอิสลาม

ความเชี่ยวชาญในการอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها พบได้ในหลายสุเราะฮ์ เช่น สุเราะฮ์อันนิสาฮ์ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นหัวข้อในการทำวิจัยก็เนื่องจากว่าสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ เป็นสุเราะฮ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงซึ่งล้วนแล้วมีความสำคัญและมีประโยชน์ต้องปฏิบัติใช้ การดำเนินชีวิตประจำวันและในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์มีการอธิบายอายะฮ์ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها จึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อจะได้เรียนรู้ว่าท่านเราะฮ์สุลลอลอฮ์ ﷺ ได้ให้ความสำคัญต่อสตรีเพศที่เกี่ยวกับอัลกุรอานและความเข้าใจ อัลกุรอานมากน้อยเพียงใด จนสามารถมีบทบาทหน้าที่ต่ออัลกุรอาน โดยเฉพาะการอธิบายอัลกุรอานที่ไม่จำเป็นจะต้องดำเนินการโดยมุสลิมหรือเพศชายเท่านั้นผลของการศึกษาเรื่องดังกล่าวจะทำให้ได้รับทราบวิธีในการอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها และสามารถนำวิธีการไปประยุกต์ใช้ด้านการเรียน การสอน การอบรมศาสนาให้แก่สังคมมุสลิม

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงจูงใจ และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าการอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกหัวข้อการวิจัยเรื่อง “ ศึกษาวิเคราะห์การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ ” เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นสตรีท่านหนึ่งที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการอธิบายอัลกุรอานซึ่งยากที่จะหาบุคคลอื่นมาเทียบกันนางได้ โดยมีคำถามวิจัยนำในการศึกษาวิเคราะห์ได้แก่ 1.ชีวประวัติท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها มีความสำคัญอย่างไร? 2. สุเราะฮ์ อันนิสาฮ์มีความเป็นมาอย่างไร? 3. การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها มีวิธีการและสำนวนอย่างไร?

2.อัลกุรอาน อัลหะดีษ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها พบว่าท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มิบทบาทมาก ทั้งทางด้านการเรียนรู้สิ่งต่างๆและการท่องจำ ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها มีความสามารถสร้างวิธีการในการอธิบายอัลกุรอาน เช่น

1. ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها อาศัยสาเหตุในการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน(อัลสับอุนนุศูล) มาใช้ในการอธิบายอัลลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า :

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴾

(البقرة: الآية 158)

ความว่า : “ แท้จริงภูเขาสะเอะฟา และภูเขามัรวะฮ์นั้นเป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาเครื่องหมายของอัลลอฮ์ ดังนั้นผู้ใดประกอบพิธีฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ ณ บัยตุลลอฮ์ก็ไม่มีบาปใด ๆ แก่เขาที่จะเดินวนเวียนไปมา ณ ภูเขาทั้งสองนั้น และผู้ใดประกอบความดีโดยสมัครใจแล้ว แน่นอนอัลลอฮ์นั้นคือผู้ทรงขอบใจ และผู้ทรงรอบรู้ ”

(อัลบาคอเราะฮ์ อายะฮ์ 158)

2. ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها อธิบายอายะฮ์อัลกุรอาน โดยการใช้ความรู้ทางภาษาในการอธิบายอายะฮ์ อัลลอฮ์ ﷻ ดังนี้ว่า :

﴿ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَرْزِقْنَ أَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ ﴾

(البقرة: الآية 228)

ความว่า : “ และบรรดาหญิงที่ถูกหย่าร้าง พวกนางจะต้องรอกอวยตัวของตนเองสามครั้ง ”

(อัลบาคอเราะฮ์ อายะฮ์ 228)

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ได้อธิบายคำว่า “ กุรอ ” หมายถึง สะอาดปลอดจากการมีเลือดประจำเดือน (al-Ṭabariy, 1422: 4/96 , Fawzi Jihān Rifat, 1421 : 51)

3. ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ได้อธิบายอายะฮ์อัลกุรอาน โดยการวินิจฉัยอัลลอฮ์ ﷻ ดังนี้ว่า :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

(المائدة : الآية 90)

ความว่า : “ ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชายัญ และการเสี่ยงดิว นั้นเป็นสิ่งโสมนมอันเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ ”

(อัลมาอิดะฮฺ อายะฮฺ 90)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้วินิจฉัยว่า “ كل مسكر حرام ” “ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้มึนเมา เป็นสิ่งที่ไม่อนุมัติ ดังนั้นเครื่องดื่มทุกชนิดเมื่อดื่มแล้วทำให้มึนเมา แสดงว่าเป็นสิ่งที่ไม่อนุมัติ การห้ามไม่ให้ดื่มเหล้ามิได้ห้ามที่ชื่อของมัน แต่ห้ามเพราะผลที่ตามมาจากการดื่มนั้นคืออาการมึนเมา (al-Tha’labiy, 1422: 4/107 , Fawzi Jihān Rifat, 1421 : 51)

2.2 อัลหะดีษที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับการอรรถาธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها พบว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาศาสนบัญญัติและมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ไปที่ดี ดังหะดีษที่กล่าวว่า :

قال عطاء⁵¹ رحمه الله: ((كَانَتْ عَائِشَةُ، أَفْقَهُ النَّاسِ وَأَعْلَمَ النَّاسِ وَأَحْسَنَ النَّاسِ رَأْيًا فِي الْعَامَّةِ))

(أخرجه الحاكم، 1411: 6748)

ความว่า : “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาศาสนบัญญัติมากที่สุดและมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ไปที่ดีที่สุด”

(บันทึกโดย al-Hākim, 1411: 6748)⁵²

ความรู้ ความสามารถของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในการอรรถาธิบายอัลกุรอานถูกต้อง แม่นยำ และดีเยี่ยมจนได้รับการยกย่องเป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน

มีหะดีษที่กล่าวอีกว่า :

قالت رضي الله عنها: ((لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ وَإِنِّي لَجَارِيَةٌ أَلْعَبُ، {بَلِ السَّاعَةَ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ}، وَمَا نَزَلَتْ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَالنِّسَاءِ إِلَّا وَأَنَا عِنْدَهُ))

⁵¹ อะฏอฮ์ เป็น อาบี เราะบาศู : อัศลัม อัลกอริชี อัลมัคกี เป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบัญญัติศาสนาและเป็นผู้ท่องจำ อัลกุรอาน เสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 114 (Yasīn, 1432 : 1/74)

⁵² อัยยะฮะบีซ ไม่ได้อ้างถึงระดับของหะดีษ

(أخرجه البخاري، 1422 : 4993)

ความว่า : “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้กล่าวว่า “แท้จริงอัลลอฮฺทรง
ประทานอัลกุรอานสู่เราะซูลอัลบากอเราะฮฺและอันนินสาอ์ให้แก่ท่านน
บีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งท่านอยู่ที่มักกะฮฺและในขณะที่ท่านหญิงยังเล็กซึ่ง
กำลังเล่นอยู่”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1422: 4993)

หะดีษนี้แสดงให้เห็นว่า สุเราะฮฺอันนินสาอ์เป็นสุเราะฮฺที่ประทานลงมาในขณะที่ท่านหญิงอยู่
กับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารที่เป็นวิทยานิพนธ์พบว่ามีการศึกษา หัวข้อ ดังนี้

2.3.1 นางพาตีเมาะ หงะหงอ ได้ศึกษาหัวข้อ บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ เป็นตุ อิบิบักร์
رضي الله عنه ในด้านสังคม การเมืองและวิชาการ ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺมีความรอบรู้ใน
สาขาวิชาอัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอาน อัลหะดีษ ศาสนบัญญัติ ชีวประวัติของท่านนบี เป็นต้น
ท่านเป็นแบบฉบับและแหล่งความรู้ของบรรดาศาสนิกชน บทบาทของท่าน เช่น ด้านสังคมโดยการอบรม
สั่งสอนบรรดาผู้หญิงในเรื่องการแต่งกาย มารยาทในครอบครัว รู้รักสามัคคีตามแบบฉบับของท่านเราะ
ซูล ﷺ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแต่งงาน การหย่าร้างและการได้รับสิทธิในมรดก และ ด้านการเมือง
โดยการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับเคาะลีฟะฮฺ อุษมาน رضي الله عنه ที่ถูกฆาตกรรม

2.3.2 เฟาซี ญีฮาน ริฟาด (Fawzi Jihān Rifat) ได้ศึกษาหัวข้อ al-Sayyidah Ā'ishah Wa
Tawthiquha Lī al-Sunnah ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในการอรรถาธิบายอัล
กุรอานมีหลายวิธีและการรวบรวมอัลหะดีษมีหลายชนิด

2.3.3 นาฟีซะห์ ฮารูน มะซารี ได้ศึกษาหัวข้อ (Personality Saiyidah Ā'ishah binti Abī Bakr
Radiyah Anhuma Merupakan Satu Kudwah Hasanah) ชีวประวัติของท่านหญิง อาอิชะฮฺ رضي الله عنها กับ
แบบอย่างที่ดี ผลการศึกษาพบว่า 1) ชีวประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เกิดขึ้นก่อนและหลังอิญเราะฮฺ
2) บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ต่อครอบครัวและสังคม 3) คุณลักษณะและความรู้ของท่านหญิง

อาอิชะฮ์ رضي الله عنها ถูกแพร่หลายจนได้ขนานนามว่า อุมมุลมุมีนีน 4)ชีวประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ทำให้สังคมเกิดการยอมรับอิสลาม

2.3.4 มาริยัม จาปาเกีย ได้ศึกษาหัวข้อ (Al-Marah Fī Dauī Surat An-Nisa') สตรีที่กล่าวถึงในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ ผลการศึกษาพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสตรีที่มีอยู่ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์ กล่าวคือ ปัญหาความเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง หุกมของครอบครัว สิทธิของผู้หญิงที่มีต่อสินสอดและสมบัติ ประเพณีที่มีต่อผู้หญิงในสมัยญาฮีลียะห์ เช่น การแต่งงานระหว่างลูกชายกับแม่เลี้ยงพี่กับน้อง หน้าที่ของสามีภรรยาที่มีต่อครอบครัว และสามีเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่แข็งแกร่งกว่าผู้หญิงสุดท้ายจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวและวิธีการในการแก้ปัญหา

2.3.5 อนัส แอหลุย ได้ศึกษาหัวข้อ บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها : กรณีศึกษาด้านวิชาความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ส่วนแรกของสารนิพนธ์เล่มนี้มีศึกษาถึงความสำคัญทางการศึกษาในอิสลาม โดยกล่าวถึงความประเสริฐของความรู้ ตลอดจนการศึกษาตามระบอบอิสลาม และกล่าวถึงหน้าที่ของสตรีในด้านการศึกษาและความสำคัญของการศึกษาต่อสตรี ตลอดจนขอบเขตและวิธีศึกษาหาความรู้ของสตรีตามหลักการศาสนาอิสลาม ส่วนที่สองศึกษาถึงชีวประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยเริ่มศึกษาถึงเชื้อสายของนาง วันเกิดของนาง ชีวิตในวัยเด็ก การแต่งงาน รวมไปถึงแบบอย่างอันดีงามในด้านต่างๆ ตลอดจนการเสียชีวิตของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ส่วนที่สามศึกษาถึงความเจิดยวณาดทางด้านสติปัญญาของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها และบทบาทในด้านต่างๆ เช่น จำนวนหะดีษที่ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها รายงานการอธิบายอัลกุรอาน ตลอดจนการศึกษาถึงความรู้ในด้านการแพทย์ และวรรณกรรมอาหรับของท่านหญิง อาอิชะฮ์ رضي الله عنها

ดังนั้นการวิจัยเล่มนี้มีความแตกต่างกับงานวิจัยที่ผ่านมามีหลายด้าน เช่น เนื้อหา วิธีการอธิบาย โดยมุ่งศึกษาวิธีการอธิบายของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها จะเป็นวิธีการอธิบายและสำนวนที่ใช้ในการอธิบาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าไม่พบงานวิจัยอื่นที่ศึกษาเหมือนกับที่ผู้วิจัยจะศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการอธิบายของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์

3.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยหัวข้อเรื่อง “ ศึกษาวิเคราะห์การรณธธาธิบายอัลกรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ในสุเราะฮฺอันนิสาฮฺ ” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها โดยสังเขป
2. เพื่อศึกษาความเป็นมาของสุเราะฮฺ อันนิสาฮฺ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การรณธธาธิบายอัลกรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها

4. ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. ได้เรียนรู้ถึงชีวประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها
2. ได้เรียนรู้ถึงความเป็นมาของสุเราะฮฺ อันนิสาฮฺ
3. ได้เรียนรู้ถึงการรณธธาธิบายอัลกรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها
4. ได้เพิ่มประสบการณ์ด้านการวิจัยแก่ผู้วิจัยเอง
5. ได้เป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลต่อผู้ค้นคว้าและผู้สนใจในโอกาสต่อไป

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเป็นวิจัยเอกสารที่ยึดการบรรยายเป็นสำคัญ โดยจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะ มีดังนี้ :

- 5.1 จำนวนอายุฮฺในสุเราะฮฺอันนิสาฮฺ 176 อายุฮฺ ส่วนอายุฮฺที่จะศึกษาวิเคราะห์ 15 อายุฮฺจากสุเราะฮฺอันนิสาฮฺซึ่งเป็นอายุฮฺที่ดำเนินการรณธธาธิบายโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها
- 5.2 เนื้อหาที่จะศึกษา ประกอบด้วย ชิวประวัติท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ความเป็นมาของสุเราะฮฺ อันนิสาฮฺ และวิธีการและสำนวนที่ใช้ในการรณธธาธิบายอายุฮฺของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

6.1 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยใช้คัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยศูนย์กษัตริย์ฟาอัดเพื่อการพิมพ์คัมภีร์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ปี 1419 ฮิจญ์เราะฮ์

6.2 การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอานจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อซูเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ไว้ด้านหลังของตัวบทในเนื้อหา และหากอายะฮ์ใดผู้วิจัยนำมากล่าวเพียงส่วนหนึ่ง ก็ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นส่วนหนึ่งของอายะฮ์

6.3 การอ้างอิงหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างตัวบทหะดีษและคำแปลพร้อมระบุชื่อผู้รายงานปีพิมพ์ เล่มที่ และเลขหน้า หากหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์และมุสลิม ผู้วิจัยจะไม่ระบุระดับของหะดีษแต่หากเป็นหะดีษที่บันทึกโดยอิมามอื่น ผู้วิจัยจะระบุระดับของหะดีษ

6.4 การเขียนประวัติของบุคคลต่างๆที่ปรากฏในงานวิจัย ผู้วิจัยจะเขียนประวัติมาพอสังเขปเท่านั้น

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ศึกษาวิเคราะห์ หมายถึง การแยกข้อมูลเป็นรายข้อ เป็นหมวดหมู่จัดเป็นกลุ่ม

การอธิบาย หมายถึง การตีฟิร กล่าวคือ เป็นการอธิบายอายะฮ์อัลกุรอาน

อัลกุรอาน หมายถึง คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ที่ถูกประทานลงมายังท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งเป็นนบีท่านสุดท้ายของพระองค์ ถูกรายงานด้วยกับสายรายงานที่ต่อเนื่องกันโดยไม่ขาดตอนและไม่มีข้อขัดแย้ง (มุตะวาติร) เริ่มต้นด้วยซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์สิ้นสุดด้วยซูเราะฮ์อันนาส

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ คือ ภรรยาคนที่สองของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ หรือมารดาแห่งศรัทธาชน และท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นที่อ้างอิงหรือเป็นตำราต้นฉบับแก่บรรดาเศาะฮาบะฮ์และผู้รายงานอัลหะดีษอีกหลายท่าน เช่น อับดูรอฮ์มาน رضي الله عنه เป็นต้น

ซูเราะฮ์ หมายถึง การแบ่งตัวบทอัลกุรอานออกเป็นตอนๆ กล่าวคือเป็นบทหรือเป็นส่วน โดยแยกจากตัวบทที่อยู่ก่อนหน้าและตามหลังกัน ซึ่งคัมภีร์อัลกุรอานมีทั้งหมด 114 ซูเราะฮ์ด้วยกันแต่

ละสุเราะฮ์มีความยาวไม่เท่ากัน สุเราะฮ์ที่ยาวที่สุดมี 286 อายะฮ์และสุเราะฮ์ที่สั้นที่สุดจะมี 3 อายะฮ์ และทั้ง 114 บทได้แบ่งเป็น 30 ภาค(ญุซ)ที่เท่าๆกัน

อันนิสาอ์ หมายถึง สุเราะฮ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับหุกมต่างๆมากมายของผู้หญิง เป็นสุเราะฮ์ที่ยาวในอัลกุรอานหลังจากสุเราะฮ์อัลบาคอเราะฮ์ อยู่ในลำดับที่ 4 ของสุเราะฮ์ และมี 176 อายะฮ์

8. วิธีดำเนินการวิจัย

8.1 รูปแบบการวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาโดยเก็บข้อมูลจากเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมกันในเวลาเดียวกัน

8.2 แหล่งข้อมูล งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนามาจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 3 แหล่งด้วยกันคือเอกสารปฐมภูมิ เอกสารทุติยภูมิ และเอกสารตติยภูมิ

8.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเองแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนบันทึกข้อมูลหนังสือหรือเอกสาร ส่วนบันทึกเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ และส่วนบันทึกข้อมูล ก็ตามและบาท

8.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

8.4.1 รวบรวมอายะฮ์ในสุเราะฮ์อันนิสาอ์ที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยการรวบรวมอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

8.4.2 รวบรวมอัลกุรอานจากฉบับที่มีความหมายภาษาไทย โดยคัดเลือกส่วนที่เกี่ยวข้องกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها

8.4.3 รวบรวมหะดีษที่ขยายความหรืออธิบายอายะฮ์โดยยึดหนังสือหะดีษ 9 เล่ม (กุดุบติสอะฮ์) ได้แก่ เศาะหิหฺบุคอรีฮ์ เศาะหิหฺมุสลิม สุนันอบีดาวูด สุนันอัตติรมิซียฺ สุนันอันนะสาอีย์ สุนันอิบนุมาญะฮ์ มุสนัดอะหมัด อัลมุวัฏฏะอ์ และสุนันอัลดารีมีฮ์

8.4.4 รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องจากหนังสือที่เป็นผลงานของอุละมาอ์ มุอตะบะรีน⁵³ สายอะฮ์ลิสสุนนะฮ์วัลญะมาอะฮ์ ทั้งมุตะก้อคคิมูน) อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่ในช่วง 300 ปี

⁵³ อุละมาอ์มุอตะบะรีน บรรดาอุละมาอ์ที่ยอมรับกันในสังคมมุสลิม เช่นอิมามอันนาวาวีย์ เป็นต้น

แรกแห่งอิญเราะฮ์ศักราช (อุละมาอ์มุตะอัคคิรูน) อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่หลังจาก 300 ปีแห่งอิญเราะฮ์ศักราช (ตลอดจนอุลามารอ์ปัจจุบัน)

8.4.5 รวบรวมข้อมูลตามลำดับของแต่ละหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8.5 การจัดกระทำกับข้อมูล หลังจากได้รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะกระทำกับข้อมูลมีดังนี้

8.5.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง

8.5.2 แยกแยะข้อมูลตามประเด็นของแต่ละหัวข้อเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลของแต่ละประเด็นจะใช้หลักการในการวิเคราะห์มีดังนี้

8.6.1 หลักการอุศูลุดดีฟตีร์ เช่น มัณญุกและมัฟฮูม อุมุมและคุดศุมญุกฏักและมุกอัยยัด

8.6.2 หลักการอูลุม อัลหะดีษ เช่น หลักการมุศฎาะละหุอัลหะดีษ และหลักการอัลญูรหุวะ อัลตะอะดีล ยกเว้นหะดีษบันทึกโดยอัลบุกอริยฺและมุสลิม

8.6.3 หลักการวิพากษ์วิจารณ์ โดยวิพากษ์ภายในและวิพากษ์ภายนอก ดังการปฏิบัติของอุละมาอ์ดีฟตีร์และอุละมาอ์หะดีษ

8.6.4 หลักการตัจญีหฺ โดยยึดทัศนะอุลามารอ์ที่ได้อธิบายอายะฮ์อัลกุรอานโดยการเปรียบเทียบระหว่างทัศนะ หากมีหลายทัศนะ ผู้วิจัยจะยึดหลักการตัจญีหฺของอิมามชาฟีฮ์คือยึดทัศนะที่มีเหตุผลที่สอดคล้องกับนัส (หลักฐานจากอัลกุรอานและหะดีษ) แต่ถ้าหากมีเพียงทัศนะเดียวผู้วิจัยจะพิจารณาความเชี่ยวชาญของอุละมาอ์ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับดีฟตีร์มาเป็นที่ตั้ง.

สรุปผลการวิจัย

1. ชีวิตประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยสังเขป

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นลูกสาวของท่านอับบักร์ อัศคีดีค อิบน์ อับดุลมุฮะฮ์ บิดาของท่านหญิง ชื่ออับดุลลอฮ์ อิบน์ อับดุลมุฮะฮ์ หรือที่รู้จักกันว่า ท่านอับบักร์ อัศคีดีค ฉายาของท่านหญิงอาอิชะฮ์ คือ อุมมุอับดุลลอฮ์ ซึ่งท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ตั้งฉายานี้ให้กับท่านหญิง ท่านหญิงเกิดมาในครอบครัวที่มีพ่อแม่ที่ดีเป็นมุอ์มินที่นับถือศาสนาอิสลาม ครอบครัวของท่านหญิงมีความผูกพันและใกล้ชิดกันอย่างยิ่งกับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ได้ศึกษาและมีความรู้ในทุกๆด้านเช่น อัลกุรอาน หะดีษ และฟิกฮ์ ส่วนสาเหตุที่ทำให้ท่านหญิงมีการศึกษาและมีความรู้ที่เหนือกว่าผู้อื่นมีสาเหตุที่สำคัญคือ มีความ

ฉลาดและความจำที่ยอดเยี่ยม ท่านชอบถามท่านนบีเมื่อมีข้อสงสัยในเรื่องต่างๆที่ได้ฟังและได้เห็น ซึ่งจะถามอย่างละเอียด นับได้ว่าเป็นครุคนแรกที่สอนในเรื่องอิสลาม ท่านเป็นอุลาม่าอ์ตฟิหฺรคนหนึ่งในบรรดาสะหะหาบะฮฺของท่านเราะซูลุลลอฮฺ ﷺ การอธิบายอายะฮฺอัลกุรอานของท่านหญิงนั้นจะอยู่บนพื้นฐานของหลักอิสลาม(อุศูล)ทั้งสิ้น และท่านเสียชีวิตในวันอังคาร ที่ 17 เดือนรอมฎอน ฮ.ศ. 58 และนางมีอายุ ได้ 63 ปี ศพของนางได้ฝังในสุสาน บะกียะฮฺ(มะดีนะฮฺ) ในเวลากลางคืน

2. ความเป็นมาของสุเราะฮฺ อันนิสาฮฺ

สุเราะฮฺอันนิสาฮฺเป็นสุเราะฮฺที่สี่ตามลำดับสุเราะฮฺในอัลกุรอาน และมีจำนวนอายะฮฺคือหนึ่งร้อยเจ็ดสิบหกอายะฮฺ เป็นสุเราะฮฺมาคานียะฮฺ ส่วนสาเหตุในการประทานสุเราะฮฺอันนิสาฮฺนั้นมีหลาย อายะฮฺ เช่น บันทึกลงโดย อิบน์ อับีหะดีม จากอบีศอและ กล่าวว่า : ส่วนใหญ่ผู้ที่ไปเป็นพ่อเมื่อลูกผู้หญิงของเขาแต่งงานเขาจะรับและจะใช้สินสอดของลูกเขาโดยไม่มี การขออนุญาต หลังจากนั้นอายะฮฺที่ 4 ก็ประทานลงมา

สุเราะฮฺอันนิสาฮฺมีความประเสริฐมากมาย อาทิ 1) อัลลอฮฺทรงปรารถนาที่จะแจกแจงแก่พวกเจ้า และแนะนำพวกเจ้าซึ่งแนวทางต่างๆของบรรดาผู้ที่มาก่อนพวกเจ้า และจะทรงอภิบาลให้แก่พวกเจ้า 2) อัลลอฮฺทรงปรารถนาที่จะอภิบาลให้แก่พวกเจ้า และบรรดาผู้ที่ปฏิบัติตามความใคร่ใฝ่ต่ำนั้นปรารถนาที่จะให้พวกเจ้าเอนเอียงออกไปอย่างมากมาย 3) อัลลอฮฺทรงปรารถนาที่จะผ่อนผันให้แก่พวกเจ้า และมนุษย์นั้นถูกบังเกิดขึ้นในสภาพที่อ่อนแอ 4) แท้จริงอัลลอฮฺจะไม่ทรงอธรรมแม้เพียงน้ำหนักเท่าผงธุลี และถ้ามันเป็นเป็นสิ่งที่คืออย่างหนึ่งอย่างใด พระองค์ก็ทรงเพิ่มพูนความดีนั้นเป็นทวีคูณ และ 5) หากพวกเจ้าปลื้มตัวออกจากบรรดาบาปใหญ่ๆ ของสิ่งที่พวกเจ้าถูกห้ามให้ละเว้นมันแล้วเราก็จะลบล้างบรรดาความผิดเล็กๆน้อยๆของพวกเจ้า ออกจากพวกเจ้า

ส่วนความสัมพันธ์ของสุเราะฮฺอันนิสาฮฺกับสุเราะฮฺก่อนและหลังจากนั้นคือ 1) สุเราะฮฺอาละอิมรอนจบสุเราะฮฺด้วยกับอายะฮฺที่สั่งให้ยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ส่วนสุเราะฮฺอันนิสาฮฺจะเปิดสุเราะฮฺด้วยกับอายะฮฺที่สั่งให้ยำเกรงต่ออัลลอฮฺเหมือนกันในสุเราะฮฺอาละอิมรอนจะบรรยายโดยละเอียดเกี่ยวกับการทำสงครามอุซูด ส่วนสุเราะฮฺอันนิสาฮฺจะบรรยายการทำสงครามอุซูดเพียงสั้นๆเท่านั้น และ 2) ในสุเราะฮฺทั้งสอง มีการโต้เถียงกันเกี่ยวกับอะฮฺลุลบิดาต บรรยายเกี่ยวกับสภาพของมุนาฟิกัน และจะบรรยายโดยละเอียดในเรื่องหุคุมของการฆ่าคน

ความสัมพันธ์ระหว่างอายะฮฺในสุเราะฮฺ อันนิสาฮฺ เช่น อายะฮฺที่ 6 มีความสัมพันธ์กันคือ การให้ทรัพย์สินแก่เด็กกำพร้า การให้สินสอดแก่ฝ่ายหญิง อายะฮฺที่ 23 มีความสัมพันธ์กันคือหุคุมการแต่งงานของผู้ที่กำพร้า และในหลายๆเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงโดยมีเงื่อนไขคือต้องยุติธรรมและ

ให้ค่าใช้จ่าย การอยู่ร่วมกันในครอบครัว อายุสุทธิ 36 มีความสัมพันธ์กันคือ การจัดระบบหรือความสัมพันธ์ของครอบครัว เช่นทดสอบเด็กกำพร้าและปกป้องจากความ โง่เขลา อายุสุทธิ 43 มีความสัมพันธ์กันคือ การห้ามมิภากิ และการสนับสนุนการทำความดีและห้ามการทำชั่ว การห้ามละหมาดในยามที่มีเมฆและยามที่มีเพศสัมพันธ์ อายุสุทธิ 48 มีความสัมพันธ์กันคือ หลังจากที่สัญญาของอัลลอฮ์ที่ให้แก่อะฮ์ลุลกิตาบ และสัญญาพวกกาไฟร์ที่ยังไม่อีมาน อายุสุทธิ 79 มีความสัมพันธ์กันคือ หลังจากที่ การสั่งให้เตรียมความพร้อมในการต่อสู้ และให้มีความระมัดระวัง อายุสุทธิ 101 มีความสัมพันธ์กันคือ เรื่องญิฮาดและอิญญ์เราะฮ์ และการญิฮาดนั้นจำเป็นที่จะต้องเดินทาง หลังจากนั้นได้กล่าวถึงการละหมาดนั้นไม่เสียเนื่องจากการเดินทาง และไม่เสียเนื่องจาก ญิฮาด (ต่อสู้กับศัตรู) และสามารถละหมาดกอสร์ในยามที่เดินทาง และละหมาดเพราะกลัวในยาม ญิฮาด อายุสุทธิ 123 มีความสัมพันธ์กันคือ ชัยฏอนที่ได้โยนความเพ้อฝันที่ผิดๆ ทำให้มีผลต่อพวกอะฮ์ลุลกิตาบ และบางส่วนของพวกมุสลิมินที่อ่อนแออีมาน อายุสุทธิ 127 มีความสัมพันธ์กันคือ เกี่ยวกับหุกุมของผู้หญิง เด็กกำพร้า เครื่องญาติ มรดก อะฮ์ลุลกิตาบ มุนาฟิกิน และการต่อสู้ และได้กำหนดถึงความสัมพันธ์ของสามีภรรยาด้วยการประนีประนอม และมีความยุติธรรมกับภรรยาในสภาพที่มีภรรยาหลายคน อายุสุทธิ 149 มีความสัมพันธ์กันคือ ในเรื่องของมุนาฟิกิน กาไฟร์ชาวอะฮ์ลุลกิตาบ

เนื้อหาของสุเราะฮ์อันนิสาอ์โดยรวมนี้สามารถอธิบายดังนี้ ส่วนแรกจะเป็นการเปิดอายุฮ์ด้วยการสั่งให้ยำเกรงต่ออัลลอฮ์และตามหลังด้วยการสั่งให้ทำความดีต่อผู้ที่กำพร้า ส่วนที่สองจะบรรยายเกี่ยวกับการแบ่งทรัพย์สินให้แก่ครอบครัวเมื่อมีผู้ตายหนึ่งคน และการแบ่งทรัพย์สินนั้นก็เป็นหุกุมที่สำคัญ และเป็นขอบเขตที่อัลลอฮ์ได้กำหนดไว้ซึ่งไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงมันได้ ส่วนที่สามจะบรรยายเกี่ยวกับผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานและสิทธิของเขา และได้ชี้แจงว่าผู้ชายเป็นผู้ที่แข็งแกร่งกว่าผู้หญิงและได้ยกตัวอย่างการสั่งสอนของผู้ชายต่อภรรยาของเขาโดยไม่มีกรทำร้ายและการกระทำที่เกินขอบเขต เพื่อไม่ให้เกิดการทะเลาะหรือแตกแยกภายในครอบครัว ส่วนที่สี่จะบรรยายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบ่าวกับผู้ทรงสร้าง (อัลลอฮ์) โดยที่บาวนั้นต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำอิบาดะฮ์ต่างๆ เสมือนกับมุสลิมที่มีความผูกพันกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กกำพร้า และคนจนของเขา ส่วนที่ห้าจะบรรยายเกี่ยวกับพื้นฐานของหุกุมในอิสลามนั่นก็คือความยุติธรรมและความซื่อสัตย์ และได้ชี้แจงต่อเกี่ยวกับการญิฮาดในหนทางของอัลลอฮ์ ส่วนที่หกมีการสั่งให้มุอฺมินทำการสู้รบในหนทางของอัลลอฮ์ และบอกข่าวดีแก่ผู้ที่ตายในสนามรบว่าเป็นสิ่งที่ดี ส่วนที่เจ็ดจะบรรยายเกี่ยวกับมุนาฟิกิน โดยพูดถึงการกระทำของเขา และเปิดเผยอารมณ์(ธรรมชาติ)ที่ชั่วร้ายและมารยาทที่น่าเกลียด และห้ามให้มุอฺมินนำพวกเขาเป็นผู้นำและผู้ช่วยเหลือ ส่วนที่แปดพูดถึงกับผู้ที่ยังไม่อีมานในหนทางของอัลลอฮ์

และคำตอบแทนที่มากมาย ส่วนที่เกี่วข้องเกี่ยวกับการชื้อนกับคำพูดกับการกระทำของท่านเราะฮูล ๐ มากซึ่งไม่เป็นสิ่งที่ดี

3. วิเคราะห์การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐

การอธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐ ในสุเราะฮฺ อันนิสาอ์มี 15 อายะฮฺ จาก 176 อายะฮฺ โดยมีวิธีการอธิบาย 5 วิธีการด้วยกัน ได้แก่

1. วิธีการอธิบายโดยการอิจญ์ติฮาด คือการใช้ความพยายามจากตัวบทหลักฐานเพื่อวิเคราะห์และวินิจฉัยกำหนดบทบัญญัติ เช่น การอธิบายอายะฮฺที่ 43 ในสุเราะฮฺอันนิสาอ์

ท่านอิบน์ กะษีร ได้อธิบายการตีฟิรของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐ โดยอ้างหะดีษรายงานจากอูรวะฮฺ จากอาอิชะฮฺ ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ ๐ ได้หอมแก้มหนึ่งในภรรยาของท่าน หลังจากนั้นท่านก็ออกไปละหมาด โดยไม่ได้อาบน้ำละหมาดใหม่ อูรวะฮฺถามว่า : ภรรยาท่านไหนนอกจากท่าน ? ท่านหญิงก็ยิ้ม

ท่านอิบน์ กะษีร ได้อธิบายการตีฟิรของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐ โดยอ้างหะดีษจากรายงานของอบูดาวูด จากหะดีษอัฟลักัต เป็น คอลีฟะฮฺ อัลอามีรียฺ จากญัสเราะฮฺ เป็น คณูญะฮฺ จากอาอิชะฮฺ ท่านหญิงกล่าวว่า : ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ ๐ ฉันไม่ยอมให้ผู้มีประจำเดือนและผู้มีญะนาบะฮฺ เข้าใกล้มัดญูด

2. วิธีการอธิบายจากรายงานของท่านนบี ๐ คือการตีฟิรโดยการนำมาจากรายงานของท่านนบี เช่น การอธิบายอายะฮฺที่ 36 ท่านอัลซุบัยนี ได้อธิบายการตีฟิรของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐ โดยรายงานจากอาอิชะฮฺ ๐ แท้จริงท่านหญิงกล่าวว่า โอ้ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ แท้จริงฉันมีเพื่อนบ้านอยู่สองบ้าน แล้วฉันจะเลือกให้เพื่อนบ้านอันไหนก่อน ท่านนบีตอบว่า : เลือกให้กับผู้ที่ใกล้ชิดกับบ้านของท่านก่อน

3. วิธีการอธิบายแบบอาดีฟียฺ คือการตีฟิรอยู่บนหลักจิตสำนึกต่อสภาพและบริบทในการกำหนดบทบัญญัติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของอิสลาม เช่นการอธิบายอายะฮฺ 128 ท่านอิบน์ กะษีร ได้อธิบายการตีฟิรของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ๐ โดยอ้างหะดีษจาก อิบน์ ญะริร กล่าวว่า : อิบน์วาเก็ลเล่าแก่เราว่า อบี เล่าแก่เรา จากฮิซาม เป็น อูรวะฮฺ จากพ่อของเขา จาก อาอิชะฮฺ :“ และหากหญิงใดเกรงว่าจะมีการบั้งชา หรือมีการผินหลังให้จากสามีของนางแล้วก็ไม่มีบาปใดๆ แก่ทั้งสองที่จะตกลงประนีประนอมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง และการประนีประนอมนั้นเป็นสิ่งดีกว่า ”อาอิชะฮฺกล่าวว่า : นี้

สำหรับผู้หญิงช่วงเวลาอยู่กับผู้ชาย ก็คืออาจจะเป็นเวลาที่ไม่มากนักสำหรับเธอ และปราศจากลูกและเขาสามารถเป็นเพื่อนกับนางได้ทำให้นางกล่าวว่า เจ้าอย่าหย่าฉัน ซึ่งเจ้าอยู่ในช่วงการทำงานให้กับฉัน

4. วิธีการอธิบายแบบวิศัลยศาสตร์ คือ การอธิบายลักษณะของสิ่งต่างๆ เช่นการอธิบายอายะฮ์ 103 ท่านอัลคอเซ็นได้อธิบายการตีฟัสีรของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها โดยอ้างหะดีษจากการรายงานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ ท่านหญิงกล่าวว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ได้ระลึกถึงอัลลอฮ์ทุกๆเวลา และมีคำกล่าวอื่นอีกว่า การระลึก คือการละหมาด กล่าวคือ ยืนละหมาดในยามที่แข็งแรง และนั่งในยามที่ป่วย

5. วิธีการอธิบายแบบนักลิขัย คือการตีฟัสีรที่เอามาจากหรือนำจากท่านหญิง เช่นการอธิบายอายะฮ์ 4 ท่านอัลเชกานีย์ ได้อธิบายการตีฟัสีรของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ซึ่งบันทึกโดยอิบน์ ญะร็ร และอิบน์ อะบีฮาติม จากอิบน์ อับบาซ อัลลอฮ์ رضي الله عنه ตรัสว่า : นิสฺลาตัน ในอายะฮ์กล่าวว่า มะฮัร และบันทึกโดยอิบน์ อะบีฮาติม จากอาอิชะฮ์ : อัลนิฮฺละฮ์ ท่านหญิงกล่าวว่า : วาญิบ

อภิปรายผล

1. ชีวิตประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها เป็นเศาะหาบะฮ์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆของศาสนา โดยเฉพาะด้านการอธิบายอัลกุรอาน ดังการยืนยันจากหะดีษอิบน์ อับีซัยบะฮ์

((مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَعْلَمَ بِكِتَابِ اللَّهِ وَلَا بِسُنَّةِهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَا بِشَعْرٍ، وَلَا فَرِيضَةٍ مِنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا))
(أخرجه ابن أبي شيبة، 1420 : 395)

ความว่า : “ไม่มีผู้ใดที่เห็นผู้ที่มีความรู้กับคัมภีร์ของอัลลอฮ์ และ หะดีษของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ บทกวี และวิชามรดกนอกเหนือจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها”

(บันทึกโดย Ibn Abi Shaibah, 1420 : 395)

จากชีวิตประวัติของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها สามารถที่จะยืนยันได้ว่า มุสลิมะฮ์สามารถที่จะเป็นอุละมาอ์เฉพาะทางเมื่อครบคุณสมบัติ เช่นมีความรู้ วารุอ์ ตักวา เป็นต้น

2. สุเราะฮ์อันนิสาอ์

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับสุเราะฮ์อันนิสาอุมิประเด็นที่สำคัญ คือ หุกมที่เกี่ยวกับผู้หญิง เด็กกำพร้า การห้ามมิภาคีต่ออัลลอฮ์ และการตะฮัมมัม เป็นต้น

2.1 หุกมที่เกี่ยวกับผู้หญิง

1) การให้มะฮัร(สินสอด) มีความจำเป็นที่จะต้องให้สินสอดแก่สตรี อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ﴾

هِنِيَا مَرِيَا

(النساء : الآية 4)

ความว่า :“ และจงให้แก่บรรดาหญิงซึ่งมะฮัรของนาง ด้วยความเต็มใจ แต่ถ้านางเห็นชอบที่จะให้สิ่งหนึ่งแก่พวกเจ้าจากมะฮัรนั้นแล้ว ก็จงบริโภคสิ่งนั้นด้วยความเอร็ดอร่อยและโอชา”

(อันนิสาอู อายะฮ์ 4)

ตามบทบัญญัติของอิสลาม หากไม่จ่ายสินสอดให้กับสตรีการแต่งงานนั้นถือเป็นโมฆะ (Mustafa, 1413 : 4/75) และมีหะดีษที่กล่าวสนับสนุนอีกว่า จากสะฮุล เบิน สะฮุค กล่าวว่ :

((جَاءتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَتْ: إِنِّي وَهَبْتُ مِنْ نَفْسِي، فَقَامَتْ طَوِيلًا، فَقَالَ رَجُلٌ: زَوَّجْنِيهَا إِنْ لَمْ تَكُنْ لَكَ بِهَا حَاجَةٌ، قَالَ: «هَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ تُصَدِّقُهَا؟» قَالَ: مَا عِنْدِي إِلَّا إِزَارِي، فَقَالَ: «إِنْ أُعْطِيَتْهَا إِيَّاهُ جَلَسَتْ لَا إِزَارَ لَكَ، فَالْتَمَسْتُ شَيْئًا» فَقَالَ: مَا أَجِدُ شَيْئًا، فَقَالَ: «الْتَمَسْتُ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ» فَلَمْ يَجِدْ، فَقَالَ: «أَمَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْءٌ؟» قَالَ: نَعَمْ، سُورَةُ كَذَا، وَسُورَةُ كَذَا، لِسُورٍ سَمَّاهَا، فَقَالَ: «قَدْ زَوَّجْنَاكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ»

(أخرجه البخارى، 1422 : 5135)

ความว่า :“ มีสตรีคนหนึ่งได้เข้ามาหาท่านนบี และได้มอบชีวิตให้กับท่านนบี และได้ยื่น หลังจากนั้น มีชายคนหนึ่งกล่าวกับท่านนบีว่า ฉันต้องการแต่งงานกับหญิงคนนั้น ท่านนบีบอกว่า ท่านมีสิ่งของที่

จะมอบเป็นมะฮัรให้กับนางไหม ? ไม่มี ท่านนะบีกกล่าวอีกว่า จงหาค่ามะฮัรถึงแม้จะเป็นแหวนเหล็กเพียงวงหนึ่งก็ตาม ชายคนนั้นตอบว่า ไม่มี ท่านนะบีกจึงแต่งงาน ด้วยการให้ชายคนนั้นสอนบางสูเราะฮ์ในอัลกุรอานให้แก่สตรีที่จะแต่งงานด้วย”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1422 : 5135)

2) ผู้ที่ไม่สามารถแต่งงานด้วย อัลลอฮ์ได้กำหนดในอัลกุรอานผู้ที่ไม่อนุญาตให้แต่งงานด้วย เช่นมารดาของคุณ ลูกผู้หญิง พี่น้องหญิง เป็นต้น ดังอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ
وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ
وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ ﴾ (٢٣)

(النساء : الآية 23)

ความว่า : “ ที่ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้านั้นคือมารดาของพวกเจ้า ลูกหญิงของพวกเจ้า พี่น้องหญิงของพวกเจ้า พี่น้องหญิงแห่งบิดาของพวกเจ้า และพี่น้องหญิงแห่งมารดาของพวกเจ้า บุตรหญิงของพี่หรือน้องชายของพวกเจ้า บุตรหญิงของพี่หรือน้องหญิงของพวกเจ้า และมารดาของพวกเจ้าที่ให้นมแก่พวกเจ้าและพี่น้องหญิงของพวกเจ้า”

(อันนิสาฮฺ อายะฮฺ 23)

หากไปแต่งงานกับผู้ที่ไม่อนุญาตให้แต่งงานด้วยนั้น ตามบทบัญญัติของอิสลามการแต่งงานนั้นจะถือเป็นโมฆะ(Mustafa, 1413 : 4/27) ส่วนผู้ที่แต่งงานกับลูกพี่ลูกน้องต้องตรวจสอบให้ละเอียดถึงการให้นม เพราะถ้าหากแต่งงานกับผู้ที่ให้นมแล้วการแต่งงานถือเป็นโมฆะทันที ดังหะดีษที่ท่านเราะฮ์สูลุลลอฮ์ ﷺ กล่าวว่า :

((إِنَّ الرِّضَاعَةَ تُحَرِّمُ مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوَلَادَةِ))

(أخرجه البخارى، 1422 : 2646)

ความว่า : “แท้จริงแล้วการห้ามของผู้ให้นมเหมือนกับห้ามของผู้ให้กำเนิด”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1422 : 2646)

3) ความสัมพันธ์ของสามีภรรยา เมื่อมีการแต่งงานระหว่างสามีภรรยาถูกต้องตามบทบัญญัติผ่านมัจญลีสอิญาบและกอบูล ทั้งสองคนจะต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน พุดคุยอย่างตรงไปตรงมา สามีภรรยาเห็นว่าความรับผิดชอบต่อกันกล่าวคือ สามีมีหน้าที่รับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างในครอบครัวเช่น ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องแต่งกายเป็นต้นและภรรยาก็เช่นกันต้องทำหน้าที่เป็นภรรยาให้ดีเช่นกันคือ ต้องเคารพสามี ดูแลทรัพย์สินของสามี มีอารมณ์สุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว (al-Zuhailiy, 1422 : 9/6850) หน้าที่ความรับผิดชอบของทั้งสองดังที่ปรากฏในหะดีษจากอิบน์ อุมร์ رضي الله عنه (บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1422 : 2751)

ความรับผิดชอบดังที่ปรากฏในหะดีษเป็นไปในลักษณะทั่วไป(อุมม) แต่มีเจตนารมณ์เฉพาะเจาะจงกับเรื่องที่สำคัญ เช่นอะกีดะฮ์ อิบาเดฮ์เป็นต้น

2.2 หุกมที่เกี่ยวกับเด็กกำพร้า การมอบทรัพย์สินให้แก่เด็กกำพร้า เป็นการมอบทรัพย์สินของเด็กจากผู้ดูแลเด็กโดยต้องผ่านการทดสอบ ดังอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَن يَكْبُرُوا وَمَن كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَن كَانَ فَتِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

(النساء : الآية 6)

ความว่า :“ และจงทดสอบบรรดาเด็กกำพร้าดู จนกระทั่งพวกเขาบรรลุนิติภาวะ ถ้าพวกเขาเห็นว่าในหมู่พวกเขานั้นมีไหวพริบรู้ผิดรู้ถูกแล้ว ก็จงมอบทรัพย์สินของพวกเขาให้แก่พวกเขาไป และจงอย่ากินทรัพย์สินนั้นโดยฟุ่มเฟือย และรีบเร่ง ก่อนที่พวกเขาจะเติบโต และผู้ใดเป็นผู้มั่งมีก็จงงดเว้นเสีย และผู้ใดเป็นผู้ยากจนก็จงกินโดยชอบธรรม ครั้นเมื่อพวกเขาได้มอบทรัพย์สินของพวกเขาให้แก่พวกเขาไปแล้ว ก็จงให้มีพยานยืนยันแก่พวกเขา และเพียงพอแล้วที่อัลลอฮ์เป็นผู้ทรงสอบสวน”

(อันนิสาฮ์ อายะฮ์ 6)

ถ้าหากผู้ดูแลเด็กกำพร้ากินทรัพย์สินของเด็กกำพร้า เขานั้นก็จะได้รับโทษจากอัลลอฮ์ ดังอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ آلِيَتَمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا

وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾

(النساء : الآية 10)

ความว่า : “แท้จริงบรรดาผู้ที่กินทรัพย์ของเด็กกำพร้าด้วยความ
อธรรมนั้น แท้จริงเขากินไฟเข้าไปในท้องของพวกเขาต่างหาก และ
พวกเขาก็จะเข้าสู่เปลวไฟ”

(อันนิสาอฺ อายะฮฺ 10)

2.3 หุคมที่เกี่ยวกับการห้ามมิภาคีต่ออัลลอฮฺ การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ เป็นเรื่องใหญ่
ที่สุดที่มุสลิมต้องระวัง การยึดเหนี่ยวกับภาคีนั้น อัลลอฮฺทรงเปรียบว่า เหมือนกับการยึดเอาไข่แมงมุม
เป็นที่กำบังคุ้มภัย ที่ไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกันอะไรได้เลย ทำให้คนเราพ้นสภาพจากการเป็น
มุสลิม ทำลายผลบุญทั้งหมดที่เคยทำมา อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدِينَ إِحْسَانًا وَبِذَى الْقُرْبَىٰ

وَالْيَتَمَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ

بِالْجُنُبِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ

مُخْتَلًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

(النساء : الآية 36)

ความว่า : “ และจงเคารพสักการะอัลลอฮฺเถิด และอย่าให้มีสิ่งหนึ่งสิ่ง
ใดเป็นภาคีกับพระองค์ และจงทำดีต่อผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองและต่อผู้
เป็นญาติที่ใกล้ชิด และเด็กกำพร้าและผู้ขัดสน และเพื่อนบ้าน
ใกล้ชิดและเพื่อนที่ห่างไกล และเพื่อนเคียงข้าง และผู้เดินทาง และ
ผู้ที่มีมือขวาของพวกเขาเจ้าครอบครอง แท้จริงอัลลอฮฺ ไม่ทรงชอบผู้ยะโส
ผู้โอ้อวด”

(อันนิสาอฺ อายะฮฺ 36)

2.4 หุคมที่เกี่ยวกับการตะขัมมูม การตะขัมมูม คือการใช้มือทั้งสองข้างตบบนดิน
ฝุ่นโดยตั้งใจจนน่าเพื่อได้รับอนุโลมให้ใช้ทำการละหมาดได้ ซึ่งจะใช้สำหรับผู้ที่จะละหมาดในยามป่วย
ในยามเดินทางและในยามที่ไม่มีน้ำ อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا غَفُورًا﴾

(النساء : الآية 43)

ความว่า : “ และหากพวกเจ้าป่วยหรืออยู่ในการเดินทาง หรือคนหนึ่กคนใดในพวกเจ้ามาจากที่ถ่ายทุกข์ หรือพวกเจ้าสัมผัสผู้หญิง แล้วพวกเจ้าไม่พบน้ำ ก็จงมุ่งสู่ดินที่ดี แล้วจงลูบใบหน้าของพวกเจ้าและมือของพวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอภัย ผู้ทรงยกโทษเสมอ”

(อันนิสาอฺ อายะฮฺ 43)

ส่วนวิธีการตะยัมมฺคือ ให้ตั้งเจตนาเพื่อทำตะยัมมฺ แล้วใช้ฝ่ามือทั้งสองตบลงบนฝุ่น หลังจากนั้นใช้ฝ่ามือทั้งสองนั้น ลูบใบหน้าแล้วลูบมือทั้งสอง โดยการลูบหลังมือขวาโดยใช้ฝ่ามือซ้าย และลูบหลังมือซ้ายโดยใช้ฝ่ามือขวา ดังปรากฏในหะดีษจากอับดุลเราะฮฺมาน อิบน์ อับซาร์ จากบิดาของท่าน ได้กล่าวว่า :

((جَاءَ رَجُلٌ إِلَىٰ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، فَقَالَ: إِنِّي أَحْبَبْتُ فَلَمْ أُصِبِ الْمَاءَ، فَقَالَ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: أَمَا تَذْكُرُ أَنَّا كُنَّا فِي سَفَرٍ أَنَا وَأَنْتَ، فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ، وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعَّكْتُ فَصَلَّيْتُ، فَذَكَرْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ هَكَذَا» فَضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِكَفِّهِ الْأَرْضَ، وَنَفَخَ فِيهِمَا، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَّيْهِ))

(أخرجه البخارى، 1422 : 338)

ความว่า : “ มีชายคนหนึ่งไปหาท่านอุมร์ อิบน์ คือฏฏอบเราะฎิยัลลอฮุอันฮุ แล้วกล่าวว่า ครั้งหนึ่งฉันมีธุนะนาบะฮฺ และฉันหาน้ำที่จะใช้ชำระไม่ได้ แล้วอัมมารฺ อิบน์ ยาสิรฺ ก็ได้กล่าวแก่ท่านอุมร์ อิบน์ คือฏฏอบเราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่าท่านยังจำได้มั้ยเมื่อตอนที่เราเดินทางไปด้วยกัน ซึ่งท่านนั้นมิได้ทำละหมาด ส่วนฉันใช้วิธีเก็ลือกกลิ้งร่างกายกับพื้นดินแล้วก็ทำละหมาด ฉันได้เล่าพฤติกรรมดังกล่าวให้ท่านนบี คีอ์ลัลลอฮุ อะลยฮิ วะสัลลิม ฟิง แล้วท่านก็บอกวา

ความจริงแล้วท่านเพียงแค่ทำอย่างนี้ก็เป็นพอแล้ว (หลังจากนั้นท่านนบีได้สาธิตวิธีทำตะยัมมุม ให้ดู) และท่านนบี ได้ใช้ฝ่ามือทั้งสองตบลงบนพื้นดิน แล้วก็เป่าฝุ่นที่ฝ่ามือทั้งสองแล้วจึงใช้มือทั้งสองลูบใบหน้าและมือทั้งสองข้าง”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 1422 : 338)

3. การอรรถาธิบายของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها

การตบฝ่ามือหรือการอรรถาธิบายอัลกุรอาน เป็นวิชาที่ช่วยให้เข้าใจคัมภีร์ของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ถูกประทานลงมาให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด

3.1 ผู้ศึกษาการอรรถาธิบายอัลกุรอานนั้นจะช่วยให้เข้าใจความหมายของอัลกุรอาน ทั้งที่เป็นอายะฮฺมุหะมาดและอายะฮฺมุตะซาบิฮฺและช่วยให้สามารถนำคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มาใช้ได้ถูกต้อง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها เป็นอะลิมะฮฺตบตีรคนหนึ่ง ที่ทุ่มเททั้งร่างกายและใจเพื่อศึกษาตบฝ่ามือจากท่านนบี จนสุดท้ายคนใหญ่คนโตของบรรดาศาหะบะฮฺเมื่อมีข้อสงสัยใดๆในเรื่องของศาสนา ท่านก็จะไปพบกับท่านหญิง ท่านหญิงก็จะทำการพิตวา และบรรดาศาหะบะฮฺก็สามารถรับความรู้ในส่วนนั้น อะบู มุซา อัลอัซหะรียฺ ได้อธิบายว่า :

((مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثَ قَطُّ فَسَأَلْنَا عَائِشَةَ إِيَّاهُ وَجَدْنَا عِنْدَهَا مِنْهُ عِلْمًا))

(أخرجه الترمذي ، 1395 : 3883)

ความว่า : “ไม่มีสิ่งใดที่ทำให้พวกเราในฐานะเป็นสะหะบะฮฺของท่านเราะสูลิลลาฮ์ ﷺ เกิดความสงสัยในหะดีษแม้แต่บทเดียวเท่านั้น แล้วพวกเราได้ถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها นอกจากพวกเราจะได้รับทราบว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับหะดีษนั้นๆ”

(บันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1395 : 3883)

ความรู้ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ถูกเผยแพร่ในทุกพื้นที่ ทำให้มีนักศึกษาที่ต้องการความรู้มาหาท่านหญิงและได้ศึกษากับท่านหญิง ซึ่งนับได้ว่าเป็นครุคนแรกที่สอนในเรื่องอิสลาม จนทำให้มีนักศึกษามากมายที่จบจากการศึกษาในครั้งนี้ (Tahmaz, 1415: 178)

3.2 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้บรรยายอธิบายอายะฮ์ต่างๆที่มีอยู่ในสุเราะฮ์ เช่น สุเราะฮ์อันนิสาฮ์ สุเราะฮ์อันนิสาฮ์เป็นสุเราะฮ์ที่มีหุกมของผู้หญิงมากกว่าในเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องมะฮัร (สินสอด)ที่ฝ่ายชายต้องให้แก่ฝ่ายหญิงเมื่อต้องการแต่งงาน อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ใน อัลกุรอานว่า :

﴿وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِن طِبْنَ لَكُمْ عَن شَيْءٍ مِّنْهُ فَفَكُوهُ هِيَئَ مَرِيئًا

(النساء : الآية 4)

ความว่า :“ และจงให้แก่บรรดาหญิงซึ่งมะฮัรของนาง ด้วยความเต็มใจ แต่ถ้านางเห็นชอบที่จะให้สิ่งหนึ่งแก่พวกเจ้าจากมะฮัรนั้นแล้ว ก็จงบริโภคลงสิ่งนั้นด้วยความเอร็ดอร่อยและ โอชา”

(อันนิสาฮฺ อายะฮ์ 4)

เรื่องผู้ที่ไม่สามารถแต่งงานด้วยคือ มารดาของคุณ ลูกผู้หญิง พี่น้องหญิง เป็นต้น อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า :

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ ﴿١٣﴾

(النساء : الآية 23)

ความว่า :“ ที่ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้านั้นคือมารดาของพวกเจ้า ลูกหญิงของพวกเจ้า พี่น้องหญิงของพวกเจ้า พี่น้องหญิงแห่งบิดาของพวกเจ้า และพี่น้องหญิงแห่งมารดาของพวกเจ้า บุตรหญิงของพี่หรือน้องชายของพวกเจ้า บุตรหญิงของพี่หรือน้องหญิงของพวกเจ้า และมารดาของพวกเจ้าที่ให้นมแก่พวกเจ้า และพี่น้องหญิงของพวกเจ้า”

(อันนิสาฮฺ อายะฮ์ 23)

3.3 อายะฮ์อัลกุรอานที่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها ได้บรรยายอธิบายนั้นส่วนใหญ่จะมีวิธีการอธิบาย 5 วิธีด้วยกันคือ

1) วิธีการอรรถาธิบายโดยการอิจญ์ติฮาด มีความสำคัญเพราะไม่สามารถนำอายะฮ์อัลกุรอานไปปฏิบัติโดยยึดตัวบทเป็นหลักแต่ต้องมีการอิจญ์ติฮาดกับบางเรื่องที่เป็นเนื้อหาของอายะฮ์ดังกล่าว อิมามอัลกุฎอบี อิบนาซฮูร คูหน้าที (58)

2) วิธีการอรรถาธิบายจากรายงานของท่านนบี ﷺ เป็นวิธีการที่สามารถนำการอรรถาธิบายไปปฏิบัติได้โดยไม่ต้องตรวจสอบสายรายงานดังกล่าวของอัลบาเกาะวี อิมามอัลกุฎอบี คูหน้าที (62)

3) วิธีการอรรถาธิบายแบบอาดฟียฺ เป็นวิธีที่สำคัญอีกวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้เข้าใจในเรื่องการอรรถาธิบาย เพราะเป็นการอรรถาธิบายที่ตั้งอยู่บนหลักจิตสำนึกของบริบทและสภาพจึงจะสามารถกำหนดคบทบัญญัติ ดังการอรรถาธิบายของอิบนุกะษีร คูหน้าที (65)

4) วิธีการอรรถาธิบายแบบวัศฟียฺ มีความสำคัญเพราะจะช่วยในเรื่องการจำแนกลักษณะของสิ่งต่างๆ เพื่อง่ายต่อการนำไปปฏิบัติได้ ดังการอรรถาธิบายของอัลคินอานี อัดชะอูลาบี คูหน้าที (66)

5) วิธีการอรรถาธิบายแบบนัคลียฺ เป็นวิธีที่นำมาจากท่านหญิงโดยมีความสำคัญเพราะคัฟส์ที่ท่านหญิงได้อธิบายนั้นสามารถนำไปเป็นหลักฐานของการยืนยันสิ่งต่างๆ ดังการอรรถาธิบายของอิบนุกะษีร อัลเซกาเนีย คูหน้าที (69)

ซึ่งทั้ง 5 วิธีการนี้เราสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำและนำไปเป็นวิธีการสอนได้เช่นกัน ส่วนวิธีการอรรถาธิบายที่ท่านหญิงใช้นั้น มีรูปแบบสำนวนที่ต่างกัน มีทั้งสำนวนอิกมะฮ์ สำนวนเมาอิเศาะฮ์ และสำนวนกุดวะฮ์สาसानะฮ์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การอรรถาธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะและเห็นสมควรทำการวิจัยในประเด็นหัวข้อต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การอรรถาธิบายอัลอะกิละฮ์ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ในสุเราะฮ์อันนิสาฮ์
2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การอรรถาธิบายฟิคุฮ์ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها
3. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การอรรถาธิบายการปฏิสัมพันธ์และการเข้าสังคมของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ .1419.พระมหาคัมภีร์ อัล-กุรอาน พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย .
 ชาอูดีอาร์เบีย : ศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน แห่งนครมะดีนะฮ์.
- al-Asqālaniy, Abū al-Faḍl Ahmad Bin Aliy .1415. **al-Iṣābah fī Tamyīz al-Ṣahābah** .
 Bairūt : Dār al-Kutub al-Ilmiyah.
- al-Bukhāriy, Muhammad Bin Ismaīl. 1422. **al-Jāmi’ al-Musnad al-Ṣahīh al-Mukhtasar Min Umūr Rasullullāh ﷺ Wa Sunanuhu Wa Iyamihī = Ṣahīh al-Bukhāriy**. Mesr : Dār Tūq al-Najāh.
- al-Ḥaithamiy, Abū al-Ḥasan Nūr al-Dīn Aliy Bin Abī Bakr . 1414. **Majma’ al-Zawāid Wa Manba’ al-fawāid**. Al-Qāhirah : Maktabah al-Kudsi.
- al-Ḥakim, Muhammad Bin Abdullah Bin Muhammad.1411. **al-Mustadrak Alā al-Ṣaḥīḥain**. Bairūt : Dār al-Kutub al-Ilmiyah.
- Ibn Kathīr, Abū al-Fidā’ Ismaīl Bin Umar. 1420. **Tafsīr al-Qur’ān al-Aẓīm**.
 al-Su’ūdiy : Dār al-Ṭaiyibah.
- Mustafa, Dr.Mustafa al-Khin. 1413. **al-Fiqh al-Manhaji Ala Mazhab al-Imam al-Shafii Rahimahullahu Taala**. Dimashq : Dār Qalam.
- Ibn Abī Shaibah, Abū Bakr Bin Abi Shaibah Abdullah Bin Muhammad.1420. **al-Adab Li Ibn Abi Shaibah**. Lubnan : Dār al-Bashair al-Islamiyah.
- al-Suyūtiy, Abdulrahman Bin Abī Bakr Jalāluddīn.1394. **al-Itqān fī Ulūm al-Qur’ān**. Mesr : al-Haiyah al-Misriyah al- Āmmah Lī al-Kutub.
 _____ . n.d. **al-Durr al-Manthūr**. Bairūt : Dār al-Fikr.
- al-Ṭabarāniy, Sulaimān Bin Ahmad.1415. **al-Mu’jam al-Kabīr**. al-Qāhirah: Maktabah Ibn Taimiyah.
- al-Ṭabariy, Muhammad Bin Jarīr Bin Yazīd.1420. **Jāmi’ al-Bayān fī Ta’wīl al-Qur’ān**.Bairūt : Mu’assasah al-Risālah.
 _____ . 1422. **Tafsīr al-Ṭabariy = Jāmi’ al-Bayān fī Ta’wīl al-Qur’ān**. Bairūt : Dār Hijr.
- al-Ṭaḥḥān, Abū Hafṣ Mahmūd Bin Ahmad. 1425 . **Tafsīr Muṣṭlah al-Ḥadith**. al-Riyād : Maktabat al-Ma’ārif.
- Ṭahmaz, Abdul Ḥamid Mahmud Ṭahmaz. 1415. **al-Sayyidah Ā’isah Ummu al-Mu’minin Waālimat Nisa al-Islam**. Dimashq:Dār al-Qalam.
- al-Ṭha’labiy, Ahmad Bin Muhamad Bin Ibrahīm .1422 **al-Kashf Wa al-Bayān An Tafsīr al-Qur’ān**. Bairūt : Dār Ihya’ al-Turāṣ al-Arabiyy.

- al-Tirmidhīy, Muhammad Bin Isā.1395. **Sunan al-Tirmidhīy**. Mesr : Sharikah Maktabah Wa Maṭba‘ah Mustāfa al-Babīy al-Halabīy.
- Yasīn al-Khalīfah al-Ṭayyibah al-Mahjūb.1432. **Ijlā’ al-Hakīkah fī sīrah Ā’ishah al-Siddīqah**. al-Mamlakah al-Arabīyah al-Su‘udīyah al-Zahraniyah : Mu’assasah al-Dūr al-Sunniyah.
- al-Zarkashīy, Badr al-Dīn Muhammad Bin Abdullah. 1376. **al-Burhān fī Ulūm al-Qur’ān**. Bairūt : Dār Ihyā’ al-Kutub al-Arabīyah.
- _____, Muhammad Bin Abdullah. n.d. **al-Burhān fī Ulūm al-Qur’ān**. Bairūt : al-Maktabah al-’Asriyah.
- al-Zarqāniy, Muhammad Abd Azīm. n.d. **Manāhil al-Irfān fī Ulūm al-Qur’ān**. Bairūt : Isā al-Bābiy al-Halabiy.
- al-Zuhaili, Wahbah Bin Mustafa al- Zuhaili. 1422. **al-Tafsir al-Wasit Lil Zuhailiy**. Dimashq: Dār al-Fikr.

วิทยานิพนธ์

- พาดิเม๊าะ หงะหงอ .2547. **บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ เบ็นตุ อิบิบักรุ** ในด้านสังคม การเมือง และวิชาการ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฟาซี ญูฮาน ริฟาต) Fawzi Jihan Rifat.1421.(**al-Sayyidah Ā’ishah Wa Tawthīquhā Lī al-Sunnah** (السيدة عائشة وتوثيقها للسنة). วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยอัลอัสฮาร .
- นาฟีซะห์ ฮารูน มะซารี .1423.**Personality Saiyidah Ā’ishah Binti Abī Bakr Radiyalahu Anhuma Merupakan Satu Kudwah Hasanah**. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอูศูดดีน มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- มารียัม จาปากียา.2545.**al-Marāh Fī Dāui Surat An-Nisā’** (المرأة في ضوء سورة النساء) . สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอูศูดดีน มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- อนัส แอหลุย .1428 .**บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ : กรณีศึกษาด้านวิชาความรู้** .สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอูศูดดีน มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.